

Landelijke Dag van De Vlinderstichting op 6 maart 2021

Antwoorden op de vragen die zijn gesteld in de Q&A

De opname van de Landelijke Dag is te zien via [YouTube](#). De powerpoints van alle presentaties kunt u in dit document downloaden door op de titel van de presentatie te klikken.

Alle presentaties en de opname zijn ook te vinden op [De Vlinderstichting | Presentaties](#)

Chris van Swaay

Hoe gaat het met de dagvlinders?

Heeft de toename van bosvlinders met koeler klimaat in de bossen te maken?

Warmer klimaat maakt dan meer bos geschikt.

Wat is zo kenmerkend aan de periode vanaf 2004? Heeft dat met beleid te maken, waardoor toen er geen vermindering was?

Vast ook, maar veel stikstofgevoelige soorten konden niet meer veel dieper dalen, en klimaatverandering deed enkele soorten profiteren.

Wat zou(den) de meest makkelijke, efficiënte maatregel(en) zijn om de vlinders in Nederland in algemene zin te doen toenemen? Waarom doen we dat dan wel/niet?

Stop de stikstofdepositie, dat werkt nu tot midden in de natuurgebieden. Maak daarnaast nieuwe natuur, en beheer de 'oude' natuurgebieden goed. Die moeten dienen als bronnen voor de nieuwe natuur.

Afgelopen jaar werden diverse soorten aangetroffen die voorheen minder vaak voorkwamen (bijv. bleek blauwtje & tijgerblauwtjes). Gezien de klimaatontwikkeling is dit mogelijk een trend, is het daarmee zinvol/raadzaam om op dit deze trend in te zetten qua inrichting, beheer en onderhoud of concurreren deze andere vlindersoorten weg?

Die kwamen altijd wel voor, alleen wordt er nu veel meer gekeken, dus worden ze vaker gemeld.

Het zijn allemaal opportunisten, daar hoeven we geen rekening mee te houden, die redden zichzelf wel. Tot nu toe zijn er geen concurrenten.

Is er iets meer bekend over de opmars van de grote vos de laatste jaren?

Zie artikel in Vlinders: [Vliegende vossen](#)

Hoe ging het met de kommavlinder in 2020? In 2019 leek de soort het erg slecht te doen. Heeft die trend zich voortgezet?

Nog steeds geen verbetering.

Is er nog tijd om een tipje van de sluier op te lichten over het nieuwe dagvlindermeetnet?

Inmiddels (2 april 2021) is het nieuwe invoerportal actief op de nieuwe database. We krijgen veel goede signalen, maar zoals te verwachten zijn er een paar kinderziektes. Die hopen we snel te hebben opgelost.

Is er al iets meer bekend over oorzaken van de teruggang van de kleine vos? Ik mis 'm!

Dat is helaas nog niet duidelijk. Er zijn wel al een paar mogelijkheden geopperd, maar die moeten nog een keer onderzocht worden.

Hoe gaat het met het boswitje?

Na een voortvarend begin in de jaren negentig is de uitbreiding van het boswitje rond 2000 tot stilstand gekomen. Sindsdien lopen de aantallen langzaam terug, en lijkt hij zich meer en meer te beperken tot de kernpopulaties.

Hoe houden jullie rekening in de statistieken met toename aantal telroutes?

Er wordt op veel manieren rekening gehouden met het aantal routes en de ongelijke verdeling over het land. Dat begint al met de basistellingen: niet iedereen telt tenslotte even vaak en op hetzelfde moment. Daar vindt de eerste correctie plaats. Daarna wordt berekend hoeveel vlinders geteld zouden zijn als alle routes elke week geteld zouden zijn. Dit gebeurt per stratum (een combinatie van fysisch-geografische regio (als duinen of hogere zandgronden) en leefgebied (als bos, hei, etc): de dichtheid en trend kan nu eenmaal anders zijn in verschillende delen van het land. Bovendien hebben sommige regio's veel meer routes dan andere. We willen tenslotte weten hoe het aantal vlinders in heel Nederland verandert, anders zou de landelijke trend te veel lijken op de trend in de duinen (waar nu eenmaal relatief veel routes liggen).

Gerdien Bos-Groenendijk

Hoe gaat het met de libellen?

Hoe is het in 2020 met de speerwaterjuffer gegaan?

Slecht, net als in 2019. Ook in 2020 zijn weer plekken verloren gegaan. Er zijn nu nog maar zes kleine populaties van de speerwaterjuffer over.

Een paar van onze sloten worden steeds meer overwoekerd door de grote waternavel (uit particuliere vijvers door eenden verspreid vermoedelijk). Wat voor effect heeft dit op de libellen?

Grote waternavel heeft de neiging de sloot helemaal te bedekken. Dit heeft een negatief effect op al het waterleven. Er kan dan geen zon meer in het water vallen en daardoor gaat de zuurstofconcentratie omlaag. Libellenlarven kunnen daar niet goed tegen.

Hebben alle witsnuiten een cyclus van twee jaar?

Ja, maar afhankelijk van de omstandigheden (bijv. de watertemperatuur) kan het ook één of drie jaar duren.

Waar vind ik de online libellencursus beginners?

In onze [webwinkel](#).

Ik zag de cursus libellen voor gevorderden nog niet in de winkel.

Deze komt deze zomer online via www.vlinderstichting.nl/libellencursussen

Ik ben benieuwd naar de stand van de zwarte heidelibel. De afgelopen twee jaar heb ik hem niet meer gezien.

De zwarte heidelibel was begin jaren negentig een heel talrijke soort bij vennetjes en hoogveen-restanten. Hier is hij heel sterk afgenomen en de grootste aantallen zijn nu te vinden in delen van laagvenen die zich ontwikkelen in de richting van hoogveen. Hierdoor verschuift de verspreiding, in veel van de oorspronkelijke gebieden is de soort volledig verdwenen. (zie ook het [jaarverslag 2020](#): van de meetnetten).

Jurriën van Deijk

Hoe gaat het met de nachtvlinders?

Wat voor invloed heeft de nachtelijke lichtvervuiling op nachtvlinders? Er is in Engeland toch onderzoek naar gedaan?

We zien inderdaad negatieve effecten onder invloed van kunstlicht. Zo planten kleine wintervlinders zich minder voort, en verandert de chemische samenstelling van de sekslokstoffen bij kooluilen. Ook zien we dat de populaties aan nachtvlinders afnemen onder invloed van kunstlicht. Dit is dan alleen nog maar het effect op nachtvlinders, en niet op andere plant- en diergroepen. Een paar artikeltjes hierover zijn te vinden [op onze website](#).

Het gebruik van de LedEmmer was een experiment omdat er erg weinig ervaring met LED was bij nachtvlinderonderzoek. Blijkt dat succesvol te zijn?

De LedEmmer en het ledlicht is zeker succesvol. In natuurgebieden en het agrarisch gebied worden er leuke aantallen mee gevangen. In het stedelijk gebied liggen de aantallen wat lager. Dit kan komen doordat het zwakke lampje meet lichtconcurrentie heeft van omgevingslicht, of de beperkte aantrekkingskracht van het ledlicht, en dat er misschien ook niet zo veel vlinders in de directe omgeving vliegen.

Wordt zo'n experiment met lantaarnpalen in het bos ook voorgelegd aan een ethische commissie?! Vind het toch een beetje bedenkelijk...

Dit is niet voorgelegd aan een ethische commissie. Het zijn lantarenpalen die overal in Nederland langs de kant van de weg staan en dus al grootschalig worden toegepast. In deze opzet zijn slechts enkele palen gebruikt, waarbij het effect maar zeer lokaal is.

Zien jullie verschil in effect nav kleur verlichting van lantaarnpalen? Zouden nachtvlinders meer of minder effect ondervinden van bepaalde kleur verlichting?

Het idee is dat vooral de golflengte een rol speelt bij de aantrekking van nachtvlinders. Zo gebruiken we UV-licht boven de LedEmmer, omdat dat de meeste nachtvlinders aantrekt. Rood licht zou de minste nachtvlinders moeten aantrekken, maar dat komt uit de huidige onderzoeken nog niet naar voren.

Is led-verlichting minder schadelijk?

Het voordeel van led is dat je heel specifiek een bepaalde kleur kan gebruiken. Nu zie je veel puur wit licht, wat minder nachtvlinders aantrekt dan de oude kwikdamplampen

In hoeverre hebben vleermuizen invloed op de populatie nachtvlinders? Sinds wij in onze tuin vleermuizen hebben is het aantal nachtvlinders heel erg afgenomen.

Vleermuizen eten nachtvlinders, en hebben daarmee een effect op de hoeveelheid exemplaren. Dit is echter een natuurlijke selectie en hoort erbij. Er zijn meer factoren die tegenwoordig zorgen voor de achteruitgang van insecten die minder natuurlijk zijn, zoals de versnelde klimaatopwarming en stikstofdepositie.

Het hangt van de vleermuissoort af hoeveel nachtvlinders ze eten. Veel voorkomende soorten als dwergvleermuizen en watervleermuis eten vooral muggen en maar enkele micro's. De door Chris van Swaay in zijn presentatie genoemde oorzaken van achteruitgang zijn waarschijnlijk bepalender.

Als ik ook nachtvlinders zou willen vangen, determineren en inventariseren, kan dat in samenwerking met de vlinderstichting?

Meer informatie kan je vinden op onze website: [De Vlinderstichting | Meetnet nachtvlinders](#). Daar kun je je ook aanmelden als meetpunt.

Als ik een meetpunt wil beginnen voor nachtvlinders, moet dat dan geschieden met de emmer of kan het ook met een zelf gefabriceerd apparaat?

Zolang je het volgens het meetnet doet, mag je zelf wat bouwen. Op de website van het meetnet staan ook wat tips voor lampen die goed werken. Het is binnen het meetnet wel belangrijk dat altijd dezelfde lamp en val wordt gebruikt, en dat hij altijd op dezelfde plek staat.

Kunnen donateurs mee met nachtvlinderexcursies van De Vlinderstichting?

Deze hebben wij niet. Maar elk jaar is er de Nationale Nachtvlindernacht (dit jaar op 3 & 4 september. Op [onze website](#) kun je t.z.t. zien waar de tellingen plaatsvinden.

Annette van Berkel
Film scheefbloemwitje

Heeft het scheefbloemwitje ook nog andere waardplanten?

Een andere waardplant voor het scheefbloemwitje is zandkool (*Diplotaxis*) ofwel (wilde) rucola.

Heeft het scheefbloemwitje nog een voorkeur voor een bepaalde scheefbloemplant (bijvoorbeeld bittere scheefbloem) of maakt dat niet zoveel uit?

De filmopnamen zijn gemaakt van rupsen op scheefbloem (*Iberis sempervirens*) Ik weet niet of hij bittere scheefbloem ook lust maar ik denk dat hij het hele geslacht *Iberis* eet.

Welke koolsoorten geef je als advies?

Voor de kleine koolwitjes is spruitkool en bijvoorbeeld broccoli prima. Op koolsoorten met gewone bladeren zijn de rupsen goed te zien. Als je er genoeg van hebt staan leggen ook grote koolwitjes er eitjes op.

Albert Vliegenthart

Over de waarde van bermen

Is er samenwerking tussen jullie bermen en bv de akkerranden en ruigtestroken die voor weidevoelbeheer gebruikt worden?

Er is wel een relatie tussen goede akkerranden en ecologische beheerde bermen. Samenwerken is lastig omdat de grondeigenaren niet dezelfde zijn. Binnen Kleurkeur is opgenomen om in het beheerplan ook met alle betrokkenen (boeren, waterschappen etc) afspraken te maken, zodat er versterking optreedt.

In de berm waar ik al meer dan 20 jaar monitor wordt steeds meer gemaaid door bewoners. Soorten verdwijnen. Kan ik ondersteuning krijgen want ik wil er vlinder/beleefberm van maken. Oranje-tipje komt hier nog veel voor maar alles staat hier inderdaad onder druk.

Het komt inderdaad wel eens voor dat bewoners het beheer in eigen hand nemen. Het is aan de opdrachtgever om goed te communiceren met omwonenden en voorlichting te geven. Dus misschien kunt u contact opnemen met gemeente/provincie/waterschap?

Hoe komt het dat lichtvervuiling negatieve invloed heeft op de nachtvlinders? Het antwoord zou ik kunnen gebruiken om de gemeente hiermee te verleiden om wat aan lichtvervuiling te doen.

Licht kan bijvoorbeeld de samenstelling van de feromonen veranderen en daardoor kunnen mannetjes en vrouwtjes elkaar niet meer vinden. Een tweede reden is dat sommige lichtbronnen UV- licht uitstralen en daardoor nachtvlinders aantrekken; hierdoor vinden ze geen voedsel meer. Groen licht is minder effectief, gebruik liever rood of blauw licht. Of wat ik altijd adviseer: alleen licht als het nodig is, bijvoorbeeld werken met bewegingssensoren.

Kan ik informatie krijgen zodat ik met de gemeente beter kan overleggen over nut. We hebben enorm veel eikenprocessie.

We pleiten voor bestrijding alleen op de plekken waar echt overlast is. Gemeenten kunnen bij De Vlinderstichting een beheerkaart laten maken.

Is er een format voor nectarindex?

Op <https://www.floron.nl/bermen> kan je meer informatie vinden over 'mijn berm bloeit'. Ook is daar meer informatie te vinden over de nectarindex.

Zou het bij de aanleg herstructurering van wegen nagedacht kunnen worden over het aanbrengen van een vitale bodem en niet steriele grond aan te brengen voor een ecologisch beheer?

Dat nemen we nu mee in het Deltaplan Biodiversiteit en in de werkgroep Infranaatuur. Grondverzet beperken is een heel belangrijk item om in projecten op te nemen.

Hoe groot is de overbrugging voor vlinders als er gebruik wordt gemaakt van stepstones in de ehs van bermen?

Veel vlinders kunnen op zich grote afstanden vliegen en laten zich soms door de wind meevoeren. De mobiele vlindersoorten komen tot tientallen kilometers ver, de minder mobiele soorten enkele honderden meters. Voor bijen is het van belang dat er binnen een straal van ongeveer 150 m van hun nest nectar te vinden is.

Wat is de beste strategie om een kale berm te beplanten om hem diverser te maken?

De beste strategie voor de natuur is de planten en dieren zelf te laten komen en niet in te zaaien. Afhankelijk van de bodem en de snelheid waarmee de vegetatie dichtgroeit, is er wel beheer nodig. Op arme bodems kan in jaar 1 beheer achterwege blijven en in jaar 2 in de nazomer gefaseerd gemaaid en afgevoerd worden. Op rijkere bodems kan maaibeheer eventueel in de nazomer van jaar 1 of in het voorjaar van jaar 2: maaien en afvoeren en ook hier gefaseerd.

Irma Wynhoff

Het drama van het donker pimpernelblauwtje

Kunnen wegbermen met een dusdanige ecologische waarde als die voor het pimpernelblauwtje gemarkeerd/geblokkeerd worden zoals met de nesten van weidevogels ook wel gebeurt?

We proberen als sinds enkele jaren om dat voor elkaar te krijgen maar de voorschriften omtrent verkeersveiligheid hielden dat tegen. In de zomer van 2020 hebben we na het maai-incident flexibele schapengazen mogen plaatsten. We proberen om dat nu altijd gedurende de vliegtijd van de vlinders te doen.

Hoe gaat het met donker pimpernelblauwtje in omliggende landen?

Ook in de omliggende landen gaat het niet goed met het donker pimpernelblauwtje, al zijn de populaties daar meestal (veel) groter dan hier in NL. In bijv. Duitsland kun je de vlinder nog op extensief beheerd boerenland buiten natuureservaten tegenkomen, zoals het ook in Nederland tot in de zeventiger jaren van de laatste eeuw was.

Hoe vorm je een goed leefgebied voor de mieren?

Dat hangt af van de mierensoort die je wilt ondersteunen. Voor de gewone steekmier, de waardmier van het donker pimpernelblauwtje, zijn warme vochtige plekken nodig. In het verleden kwam de soort vlakdekkend op vochtige hooilanden voor, maar nu is het een typische soort van randen, zoals langs bossen, struwelen, ruigtes. Door herstel van heggen en houtwallen komen er weer plekken bij waar de mieren geschikte plekjes voor hun nesten kunnen vinden. Daarnaast zijn nu slootkanten belangrijk want op de helling kunnen ze naar wens naar boven verhuizen voor zonnige condities maar als het te warm en droog wordt kunnen ze naar beneden gaan waar minder zoninstraling is.

Wat voor struweelplanten heeft het donker pimpernelblauwtje nodig? Is dat ook autochtoon inheems materiaal, of is dat niet echt nodig?

Er wordt vooral gebruik gemaakt van inheemse soorten die in het verleden werden gebruikt en die goed bij de lokale bodem en watercondities passen, zoals meidoorn, kornoelje, wilde roos, hult, sleedoorn.

Zou het in specifieke gevallen als het pimpernelblauwtje, niet ook nuttig kunnen zijn om bewoners in deze mogelijke verbindingzones te vragen/stimuleren om de nodige waardplanten in hun tuin te planten?

De kans dat de gewone steekmier in tuinen voorkomt is volgens mij klein. Daarvoor heb je een tuin met wat 'wildgroei' nodig. Als de vrouwtjes dan de planten in de tuin vinden en er eitjes op afzetten kunnen de rupsen niet worden geadopteerd en grootgebracht. Ze gaan dood. Daarnaast worden in de tuinen vaak grote pimpernelplanten van buitenlandse oorsprong gebruikt. We proberen zo veel mogelijk planten van regionale oorsprong te gebruiken. Maar vrijwilligers kunnen andere

dingen doen om te helpen, zoals monitoring, de vlinders in gebieden zoeken waar ze nog niet zijn. Als je graag met de handen in de grond bezig bent, zou je grote pimpernel planten kunnen opkweken van zaden uit de streek om ze later in potentiële leefgebieden aan te planten. En een bloemrijke tuin is altijd leuk voor allerlei andere insecten en voor je eigen lol!

Ik begreep dat bij de sleedoornpage 1 op de 10 eitjes het maar redt en een vlinder wordt. Dat vond ik best opvallend. Is voor het donker pimpernelblauwtje bekend hoe groot de kans is dat aanwezige rupsen in het mierennest ook daadwerkelijk als vlinder naar buiten vliegen? M.a.w. gaat dit vrijwel altijd goed in het mierennest of gaat het ook vaak mis in het nest?

Vlinders leggen ontzettend veel eitjes als ze de kans krijgen. Een vrouwtje van het gentiaanblauwtje kan al op de eerste dag van haar leven 80 eitjes afzetten. Bij andere soorten kunnen de aantallen afgezette eitjes oplopen tot 250 tot 300. Voor een stabiele populatie moeten er gemiddeld maar twee per vrouwtje overleven. De meesten redden het dus niet. Dat is niet erg want vlinders hebben een belangrijke rol als voedsel voor andere dieren. Een groot aanbod aan rupsen is voor veel zangvogels absoluut noodzakelijk om hun jongen groot te krijgen. Voor mierenblauwtjes is de meest kritische fase wanneer de rupsen de waardplant verlaten, geadopteerd moeten worden en de eerste week in het mierennest. Dan kunnen ze nog als vijand ontdekt worden. Zijn ze eenmaal goed geïntegreerd in het mierennest dan is de kans groot dat ze er als vlinder weer uitkomen.

Anthonie Stip

Toekomstbestendig ecologisch bermbeheer met Kleurkeur

Het anders beheren van grasvelden/bermen hoeft in zijn algemeenheid niet meer te kosten dan nu. Zeker. Dat proberen we ook zeker mee te geven met Kleurkeur. Daarnaast leveren eventuele extra te maken kosten ook weer een hoop op.

Kennen jullie het programma ‘No mow may’ in Engeland voor tuinen en het dan kunnen laten vaststellen van je nectarindex (voor hoeveel bijen is er eten in mijn grasland)?

Ja, dit kennen we. We adviseren dan ook om in Kleurkeur bermen voor de monitoring de nectarindex te gebruiken.”

Betrek je bij bermbeheer ook de vaak aangrenzende sloten? Die zijn nl. zeer belangrijk voor diezelfde biodiversiteit en ecologie.

Ja. Wanneer het beheer van de sloot bij een andere opdrachtgever dan wel aannemer ligt, is het binnen Kleurkeur verplicht om dit beheer af te stemmen met het bermbeheer. Hoort het in één opdracht, dan dient er rekening gehouden te worden met de gradiënt van nat naar droog (die is namelijk ecologisch waardevol) die er in de slootkant is en dient het slootbeheer op het bermbeheer afgestemd te zijn.

Benaderen jullie voor Kleurkeur ook golfbanen? Vaak minimaal 35 hectare/baan!

Wij benaderen hen niet actief, maar er heeft zich al wel een golfbaan bij ons gemeld met interesse in dit ecologisch beheer.

Is het juridische document beschikbaar?

Ja dit is op te vragen bij Stichting Groenkeur, waar het Kleurkeurcertificaat is ondergebracht.

Ik ben hovenier en zou graag Kleurkleur gecertificeerd zijn. Maar als zzp'er kan ik jullie cursus niet betalen. Is het ook mogelijk om de cursus te volgen tegen gereduceerd tarief?

Het is helaas niet mogelijk om de cursus te volgen tegen gereduceerd tarief. Misschien dat u kunt overleggen met een opdrachtgever over mogelijkheden.

Niet klepelen. Maar hoe dan wel?

Maaien met bij voorkeur schotelmaaier of messenbalk, maaisel afvoeren en gefaseerd maaien, max twee keer per jaar.

Hoe kijk je aan tegen Bokashi toepassen bij het bermbeheer?

Bokashi is vorm van bemesting. Dat wordt niet toegepast in ecologisch beheerde bermen. Daar voeren we juist organisch materiaal af om de bodem te verschrallen. De bodems onder de meeste bermen zijn namelijk rijk genoeg van zichzelf. Het maaisel dat wordt afgevoerd zou wel als input kunnen dienen voor de vervaardiging van Bokashi.

Kan een gemeente ook kiezen om slechts een deel van haar bermen in Kleurkeur te stoppen om proef te draaien?

Idealiter worden alleen ecologisch kansrijke bermen opgenomen in Kleurkeur. Het is dus mogelijk om slechts een deel van de bermen te selecteren en daar te bekijken wat het resultaat is. Klein beginnen is prima.

Rijdend/maaiend materieel kan ook (te) zwaar zijn waardoor de bodem sterk verdicht! Wordt geschikt materieel ook 'verplicht' binnen Kleurkeur?

Binnen de richtlijnen van Kleurkeur worden ook aan het materiaal, de maximale aslast/wiellast en maximale bodemdruk eisen gesteld. Bodemverdichting heeft inderdaad een zeer negatief effect voor de biodiversiteit van het bodemleven.

Hebben jullie specifieke aandacht voor eigen invulling van 'ecologisch' bermbeheer door het inzaaien van zaadmengsels met allerlei niet-inheemse plantensoorten? Blijkbaar is er dan wel goeie wil, dus zou het goed zijn om daar in te springen en bij te buigen. Is Floron hier ook bij betrokken?

Voor inzaaien geldt binnen Kleurkeur ten eerste het principe 'nee, tenzij er hele goede redenen voor zijn'. Daarnaast stellen we, in het uiterste geval dat er toch voor inzaaien gekozen wordt, eisen aan de mengsels waar een berm mee ingezaaid mag worden. Daarbij is het een eis dat dat met inheemse mengsels gedaan wordt en adviseren we daarnaast streekeigen mengsels (autochtoon materiaal) te gebruiken zodat de vegetatie die zich daar gaat ontwikkelen, aansluit bij de rest van de omgeving, zodat de daar levende insecten erop zijn afgestemd. FLORON heeft meegewerkt aan deze standpuntbepaling.

Kun je als initiatiefnemer particulier ook ondersteuning krijgen? Voor Kleurkeur of voor gesprekken met gemeente?

Er kan gebruik gemaakt worden van de voorbeeldbrief die Anthonie in zijn presentatie uitgelicht heeft. Daarnaast kunt u altijd contact opnemen om te kijken wat er nog meer mogelijk is.
<https://www.vlinderstichting.nl/kleurkeur/voorbeeldbrief-gemeentes>

Eigenlijk zou je de ecosysteemdienst van de ecologische berm moeten waarderen in kapitaal of waarde

Zeker! Dat zou een mooi systeem zijn.

Wordt er ook gekeken naar een manier om het maaisel nuttig in te zetten?

Daar worden inderdaad oplossingen voor gezocht. We gaan binnenkort bijvoorbeeld onze cursusmappen laten drukken op papier dat is gemaakt van maaisel uit ecologisch beheerde bermen.

Je zou er een EMVI van kunnen maken waarin aannemer dan aan kunnen geven hoe ze Kleurkeur in willen zetten.

Dat wordt inderdaad een enkele keer zo toegepast binnen een opdracht. Maar Kleurkeur beperkt zich niet tot deze aanneemvorm, ook binnen andere contractvormen is Kleurkeur bruikbaar.

Misschien een rare vraag maar waarom maaien we überhaupt? Wie heeft daar voordeel van?

Geen rare vraag hoor, deze vraag wordt vaker gesteld. Als we niet maaien zal de vegetatie zich via successie ontwikkelen tot bos of het zal vollopen met ruigteplanten (brandnetel, ridderzuring etc). Dat is in bermen niet altijd wenselijk. Door de toename van stikstofdepositie, treedt er op veel plekken ook snel bodemverrijking op en daarmee verruiging en homogenisatie van de vegetatie. Dus om een gevarieerde vegetatie te krijgen en behouden, met bijvoorbeeld nectar voor onze bestuivers, die van grote economische waarde zijn, moeten we gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Hoe verhoudt Kleurkeur zich tot bestaande wet- en regelgeving voor flora en fauna (Wet Natuurbescherming, Gedragscode, Ecologische Werkprotocollen)?

Deze regelgeving neem je mee in je beheerplan. Mensen die met Kleurkeur gaan werken, dienen te beschikken over of te werken volgens de WNB niveau 1. Door de verplichte monitoring in Kleurkeur-bermen, weet je als het goed is waar beschermde, bijzondere of prioritaire soorten zitten en kan hierop gehandeld worden in het bermbeheer. Wetgeving gaat altijd boven de richtlijnen van Kleurkeur, mocht dat aan de orde zijn in een berm.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft afgelopen jaren ook een cursus ecologisch bermbeheer aangeboden. Zijn jullie daarmee bekend en in hoeverre komt deze cursus overeen met Kleurkeur?

Daar zijn wij mee bekend en De Vlinderstichting heeft ook meermaals in het leernetwerk ecologisch bermbeheer een presentatie/workshop gegeven. Ook was De Vlinderstichting spreker op het aansluitende webinar van SLG over ecologisch bermbeheer in februari 2021. De cursus Kleurkeur behandelt alle aspecten van het ecologisch bermbeheer en is bovendien verplicht voor de certificering.

Kan wantsenonderzoek bijdragen aan Kleurkeur bermbeheer?

Wanneer dit onderzoek inzicht geeft in de waarde van bermen en groenstroken voor wantsen en koppelingen legt met het beheer, kan dit zeer bijdragen aan Kleurkeurbeheer. Wanneer u iets specifiek in gedachten hebt, kunt u hierover met ons contact opnemen via kleurkeur@vlinderstichting.nl.

Hoe kunnen wij als grensregio in België aansluiten bij al jullie initiatieven?

Als het gaat om Kleurkeur kunnen jullie contact zoeken via kleurkeur@vlinderstichting.nl

Ik had vernomen dat er een update van het Kleurkeur programma 3.0 aankomt. Wanneer wordt die verwacht?

Er is na de evaluatie eind 2020 een aanpassing geweest in de Beoordelingsrichtlijn Kleurkeur. Deze staat inmiddels op de website van Stichting Groenkeur en Kleurkeur. Kleurkeur is sindsdien ook een officiële Add-On geworden op het certificaat Groenkeur Groenvoorziening. Volgend jaar zal er weer een evaluatie zijn. Als u op de hoogte wilt blijven van de ontwikkelingen, kunt u zich via de website www.kleurkeur.com inschrijven voor de nieuwsbrief.

Helaas zijn bewoners de gemeentebermen zelf gaan maaien! Ze dachten dat het minder maaien puur een bezuinigingsmaatregel was. De communicatie is hier heel erg misgegaan. Binnenkort spreek ik met de wethouder en een communicatiemedewerker... maar het blijft lastig in een dorp met veel mensen die houden van keurig gazon.

Soms vergt het overgaan op ecologisch bermbeheer een cultuuromslag bij alle betrokkenen. Goede communicatie daarbij heel belangrijk. Dit wordt tijdens de cursussen Kleurkeur ook onder de aandacht gebracht. Wij behandelen deze situatie in de nieuwe veldgids ecologisch bermbeheer die binnenkort uitkomt en die te downloaden zal zijn via [onze website](#).

Algemene vragen

Hoe komt een vlinder die als pop in de grond zit ongevarend boven de grond? Bijvoorbeeld pijlstaartvlinders.

De vleugels zijn nog niet uitgevouwen als ze uit de pop komen, dus ze wurmen zich een weg naar boven. Daar vouwen ze hun vleugels uit om die te laten drogen. De verpopping vindt meestal boven in de grond plaats zodat ze zich nog maar door enkele centimeters grond hoeven te wurmen.

Hebben jullie een tip hoe je op zoek kan naar eitjes en rupsen?

Dat is lastig, omdat elke vlinder een andere levenscyclus heeft en zijn eigen voorkeuren. De vlinder bepaalt of een plek geschikt is om een eitje op te leggen, en hoewel elke vlinder zijn eigen waardplant heeft, zullen ze toch op basis van verschillende factoren bepalen of deze geschikt is. Sommige vlinders leggen heel veel eitjes bij elkaar. Anderen weer maar één eitje per keer. Dus een algemene tip is er eigenlijk niet!

Een vriendin vond een stapeltje vleugeltjes van de dagpauwoog in een schuurtje. Wat kan hiervoor de verklaring zijn?

Een verzameling dagpauwoogvleugels is waarschijnlijk een foerageerplek van een gewone grootoorvleermuis.

Is er een link waar ik zo'n vlinderpakket kan aanvragen?

Je vindt meer informatie [op onze website](#).

Hoe is de samenwerking tussen jullie en waarneming.nl?

We werken geregeld samen als er speciale telacties zijn. Daarnaast komen alle gegevens die De Vlinderstichting verzamelt en ook alle waarneming.nl gegevens in de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) en zo kunnen we voor de bescherming van vlinders en libellen gebruik maken van alle beschikbare gegevens.